

Monumentnummer*: 507462

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 29 juli 1997
Kadaster deel/nr 82849/27

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Blokzijl Steenwijkerland Overijssel

Locatiennaam Locatieomschrijving
Blokzijl geen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Blokzijl H 627

Omschrijving**

Inleiding

De vermaning "Het Lam" is in het 3e kwart van de 17e eeuw gebouwd voor één van de drie stromingen binnen de Doopsgezinde kerk die in Blokzijl een kerkgebouw hadden. De architect liet zich zowel voor het in- als het exterieur inspireren door de nu verdwenen Singelkerk in Amsterdam. Hoewel de inventaris van de kerk nog geheel origineel is, is het niet zeker of de huidige plaats van de preekstoel en de banken de oorspronkelijke is. Het is wel zeker dat de voorgevel in de jaren vijftig ingrijpend is gewijzigd toen de gepleisterde geveltop met halfronde beëindiging werd vervangen door een vereenvoudigde top met rechte kroonlijst.

Omschrijving

Het gebouw is een zaalkerk op rechthoekige grondslag, gedekt door een gebroken zadeldak met wolfeinden. De vermaning heeft een symmetrische lijstgevel met gepleisterde plint en voor de entree een hardstenen stoepje met octogonale stoeppalen. Boven de stoep een vleugeldeur met stolpnaald binnen een omlijsting van gecanneleerde, houten pilasters op hardstenen poeren en een entablement met tandlijst. De gevel is verder voorzien van drie gedrukte, ijzeren spitsboogvensters met rozetvormige traceringen, van staafankers en een niet oorspronkelijke kroonlijst. De zijgevels zijn geleed door middel van brede lisenen, waartussen zich ijzeren spitsboogvensters als in de voorgevel bevinden. De gevels zijn uitgevoerd in handvormsteen, de kap is gedekt met Hollandse pannen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De achtergevel is blind en voorzien van een uitbouw (consistoriekamer) onder zadeldak. De kamer heeft een tuitgevel die is voorzien van een schuifvenster met roedenverdeling, vlechtingen, staafankers, een zolderluik en een dekljst van Bentheimer zandsteen. In de zijgevel bevinden zich twee schuifvensters met roedenverdeling en een deur met bovenlicht, eveneens met roedenverdeling.

Het interieur is symmetrisch en bezit nog de oorspronkelijke inventaris. De toegangsdeur leidt via een klein houten ingangsportaaltje naar de kerkzaal. Het portaaltje heeft een doorlopende, geprofileerde bovendorpel en een kroonlijst. Tegen de zijwanden in de kerk staan de in hoogte van achteren naar voren aflopende kerkbanken die zijn voorzien van deurtjes. In het midden voor de zuilen staat een enkele bank. De midden tegen de achterwand geplaatste houten preekstoel heeft een zeszijdige kuip met panelen binnen profiellijsten en een uitkragende dekljst, die met velours is bekleed. De kuip staat op een brede zuil met een geprofileerde voet en acht consoles met krullen en acanthusbladmotieven. De houten trap heeft een gesneden hoofdbaluster en -leuning, waartussen gietijzeren spijlen zijn gezet. De lessenaar is van ajour bewerkt, geslagen koper met gekrulde buisconsoles en vermelding van de naam E. Eleveld. Boven de preekstoel hangt een luifel met ronde verlichtingsopening. Aan weerszijden van de preekstoel bevinden zich deuren als in het ingangsportaaltje, die toegang geven tot de erachter liggende consistoriekamer. In beide hoeken staat een gebogen ouderlingenbank met deurtjes en een op gebogen korbelen steunende luifel met profielrand. Boven de deuren naar de consistoriekamer bevinden zich blinde spitsboogvensters waarin de liedborden zijn bevestigd. De muren worden beëindigd door een uitkragende lijst en zijn aan de bovenkant met elkaar verbonden door trekstangen, waaraan de originele kroonluchters van koper en glas zijn bevestigd. Het plafond is een ribloos, gewit korfbooggewelf (pseudo-tongewelf) met in het midden opengewerkte versieringen van in mallen gevormd stuc, terracotta of gips. De vloer is van hout. Boven de entree, aan de westwand van de kerk en gesteund door twee gemarmerde Toscaanse zuilen, bevindt zich de zang-/orgeltribune met een in 1858 gebouwd éénklaviers balustrade-orgel met aangehangen pedaal van de Zwolse orgelmaker Jan van Loo in een orgelkas met neo-barokke versieringen in de vorm van draperieën, opengewerkte vleugelstukken en hangende florale ornamenten. De kas is voorzien van kappen, waarvan het hoger opgaande middentoren wordt bekroond door een harp en de torens aan weerszijden door een houten engel. De tribune heeft aan beide zijden van het orgel een dichte balustrade met gedraaide halfbalusters aan de voorzijde.

De consistoriekamer is eveneens nog in oorspronkelijke staat met een houten plafond en een haard met gecanneleerde pilasters aan de houten schoorsteenmantel alsmede een deur die naar een gang leidt. Hierin bevinden zich de originele deuren met vensters met roedenverdeling voor het toilet, het keukentje en de trap naar de zolder. Eenklaviersorgel, in 1858 gemaakt door J. van Loo. In 1983 gerestaureerd door Bakker en Timmenga.

Waardering

Op de wijziging aan de top van de voorgevel na bevindt de vermaning zich in vrijwel oorspronkelijke staat en kan derhalve als gaaf worden gekwalificeerd. Als uitdrukking van een ontwikkeling in de 17de eeuwse kerkelijke bouwkunst is 'Het Lam' van cultuurhistorische waarde. De architectuurhistorische waarde wordt vergroot door het gave, originele interieur, waarin overigens de preekstoel, de banken, de tribune en de orgelkas blijken enkele van ca. 1920 daterende foto's ooit bruin zijn geweest. Belangrijk is ook de aanwezigheid van het nog vrijwel gave orgel van de hand van Van Loo, die een klein, maar waardevol oeuvre naliet. De kerk is tevens stedenbouwkundig van belang als beeldbepalend onderdeel van de straatwand.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument